

[Undervisningsministeren.]

Over for fru Meta Ditzel vil jeg også gerne fremhæve, at læreres deltagelse i forældre-samarbejde og en række andre aktiviteter ligger som en forpligtelse ifølge den tjenestetidsaftale, der blev indgået i forbindelse med gennemførelsen af 5 dages ugen.

Jeg skal med disse bemærkninger endnu en gang takke for tilslutningen til lovforslaget og gerne i udvalget skaffe yderligere oplysninger og drøfte hele problematikken omkring lærerrationeringen og seminariekapaciteten igennem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtages uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget for undervisning og uddannelse. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om handelshøjskoler.

(Lovforslaget (nr. 144) findes i tillæg A. sp: 3149, fremsættelsen i tidenden sp. 4452).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Knud Nielsen: Som det siges i bemærkningerne til det foreliggende lovforslag, tager det dels sigte på at udvide antallet af studiepladser ved det 3-årige almene erhvervsøkonomiske studium, dels at iværksætte uddannelsesintegrationen ved universitetscentre og endelig at videreføre den geografiske spredning af uddannelsesstilbuddet.

Der er i løbet af 5 år sket næsten en fordobling af tilgangen til HA-studiet, og denne vækst kan forventes fortsat, idet det påregnes, at antallet af adgangsberettigede i 1975 vil nå op på over 1.000. Da studiebeti-
ngelserne på de to handelshøjskoler, der i øjeblikket har monopol på denne uddannelse, er væsentlig forringet som følge af den tilgangsvækst, der indtil nu har fundet sted, er det umiddelbart klart, at der må træffes særlige foranstaltninger.

Det forekommer mig både rigtigt og anerkendelsesværdigt, at undervisningsministeren benytter denne lejlighed til at forsøge at integrere den almene erhvervsøkonomiske uddannelse i de to universitetscentre, der er under opbygning i Odense og Ålborg. Vi kender de fordele, der er forbundet med en sådan uddannelsesmæssig integration. Det drejer sig om udskydelse af det endelige studievalg, eliminering af tidsspilde ved studieskift, nedbrydning af fagskel, mere effektiv udnyttelse af såvel lærerkræfter som undervisningsfaciliteter osv. Det står endnu tilbage at konstatere, hvilke ulemper en sådan uddannelsesintegration eventuelt indebærer.

Jeg mener, at hensynet til nødvendigheden og ønskeligheden af en geografisk spredning af uddannelsesinstitutionerne må prioriteres meget højt. Hvis vi ser på Danmarks-kortet, vil vi som følge af de af folkettinget truffne beslutninger om nogle år kunne se universiteter eller universitetscentre i København, Roskilde, Odense, Århus, Ålborg og Esbjerg. Det vil sige, at hele landet med undtagelse af Sønderjylland er dækket ind med centrale institutioner for videregående uddannelse. Sønderjylland gør ikke krav på nogen særstilling på noget område, men det må være et absolut og naturligt krav, at der i den fremtidige udvikling sikres landsdelen ligestilling med det øvrige land, og det gælder naturligvis også med hensyn til uddannelse.

Tilstedeværelsen af rimelige uddannelsesmuligheder i Sønderjylland er ikke blot af afgørende betydning for de unge, der skal uddannes. Det er af lige så stor betydning for landsdelens erhvervsliv, der har brug for velkvalificeret arbejdskraft, og det synes at være en almindelig erfaring, at det er lettere at fastholde en arbejdskraft, der er uddannet på stedet, end at tiltrække den udefra. Jeg ser derfor gerne, at der i denne lov åbnes mulighed for etablering af HA-studiet også i Sønderjylland, og at der skabes sikkerhed for, at de erhvervsøkonomiske specialstudier, der med godt resultat drives ved andre handelshøjskoleafdelinger end dem, der er nævnt i lovforslaget, fortsat kan bestå.

Med dette forbehold, som kan drøftes nærmere under udvalgsarbejdet, og som jeg håber undervisningsministeren vil se på med

[Knud Nielsen.]
 velvilje, så vi kan finde frem til en rimelig løsning, kan jeg tilsige socialdemokratiets støtte til lovforslaget.

Knud Bro: Lovforslaget, vi her behandler, er først og fremmest af teknisk karakter og nødvendigt for at åbne adgang for en udvikling, som folketinget er enig i, specielt med hensyn til den erhvervsøkonomiske uddannelse. Jeg skal kun gøre nogle få bemærkninger om nogle af de principper i forslaget, som jeg har hæftet mig ved.

For det første er forslaget nødvendigt for at få en udbygning af centrene, som vi ventner os meget af.

For det andet har man gjort den erfaring, at væksten i de erhvervsøkonomiske uddannelser har været meget stærk; den har været ved at sprænge rammerne i Århus og i København, og det er nødvendigt nu at fordele dem på Odense og på Ålborg. Det har været noget meget glædeligt, synes jeg, at denne stærke stigning har fundet sted. Det har det været af mange grunde, men en af grundene er, at her har vi fået en succes, kan man sige, for mellemgraderne, for mellemgradstanken, og der er al mulig grund til at ønske, at en udvikling, hvor man i højere grad støtter og fremmer mellemgraderne, vil fortsætte.

Til sidst blot dette, at med en åbning i Odense og i Ålborg får vi uddannelsesmæssigt en bedre geografisk fordeling. Det er også værd at hæfte sig ved.

Mit parti kan støtte lovforslaget.

Robert Christensen: På venstres vegne vil jeg gerne udtale, at vi er i høj grad tilfredse med det lovforslag, der ligger til behandling her. Det går ud på i sit princip, at man begynder en integrering af uddannelserne, sådan at man kan tage de erhvervsøkonomiske og erhvervsproglige uddannelser også ved universiteter og universitetscentre, ikke alene ved handelshøjskolerne som nu. Det må afgjort være et fremskridt, at det kan lade sig gøre.

Vi bemærker, at det nævnes i ministerens fremsættelsestale, at man ved Odense universitet er i gang med at opbygge en 2-årig basisuddannelse for de samfundsmæssige fag, og at de studerende, der tager denne 2-årige basisuddannelse, hvis de vælger de rig-

tige tilvalgsfag, med et år ekstra vil kunne få en uddannelse, der ligger meget nær op ad den nuværende HA-uddannelse. De kan også gå videre til specialuddannelserne HD. Vi finder det rigtigt, at man dermed kan udsætte det endelige valg, sådan at de, der bestemmer sig for en samfundsmæssig uddannelse, først efter to års forløb skal bestemme, hvilken linje de vil grene sig ud i, og at der her kan blive tale om både en 1-årig og en flerårig uddannelse — også i andre grene end HA-uddannelsen. Vi finder, det er nogle af de principper, vi må ind på i fremtiden.

Jeg vil også gerne nævne, at vi samtidig finder, at vi med dette lovforslag giver en håndsækning til de nye universiteter, ikke alene det i Odense, der er i gang, det er i høj grad også en håndsækning til det i Ålborg, som endnu ikke er startet, men som allerede kommer i gang med en undervisning i den retning nu.

Jeg vil gerne gøre en bemærkning om adgangen. Som det er i øjeblikket, er studentereksamen og HF-eksamen adgangsgivende, men også det, man kalder højere handelseksamen fra en af handelsskolerne, er adgangsgivende til HA-studiet. Vi finder, at det er rigtigt, at det er sådan. For mig står det, som man inden for netop handelsuddannelsen er noget nær det ideelle, idet unge mennesker, der går ind i en handelsuddannelse, kan begynde med en handelsmedhjælpereksamen, de kan fortsætte, hvis de har lyst og evner, og kan få en højere handelseksamen, og de kan gå videre til et erhvervsøkonomisk eller erhvervsprogligt studium, og de kan nå helt op og gå ud på toppen med den allerhøjeste uddannelse. Altså et system, hvor de kan træde ud med kompetence, et system, hvor de kan fortsætte, hvis lyst og evne er til stede.

Vi ser gerne, at denne linje fortsætter, og vi er klar over, at for at stimulere tilgangen til de længerevarende studier er det nødvendigt at indføre et grundlæggende studium. Det kræves, at dette kan tages så lokalt som muligt, og derfor vil jeg gerne spørge ministeren — jeg ved ikke, om ministeren er i stand til at svare her på stedet, ellers kan vi få det oplyst i udvalget — om man overvejer at lade en større del af vore handelsskoler ud over landet få adgang til at give den højere handelseksamen, som er adgangsgivi-

[Robert Christensen.]

vende til HA-studiet, og hvis det er tilfældet, om det så er muligt allerede nu at sige noget om, hvor det vil ske, og hvor det er nært forestående. Jeg er klar over, at jeg måske spørger om noget, ministeren ikke kan svare på på stedet, men så er jeg villig til at vente med svaret til udvalgsarbejdet, hvis det er nødvendigt.

Jeg vil gerne anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling.

Samuelsen: Jeg synes, det er glædeligt, efter at vi nu har haft stor strid om universiteternes placering, og efter at man har talt om centre og centerideer i så mange år, at vi her har et eksempel på, at nu vil man til at løse opgaverne. Jeg synes, det er et godt lovforslag, det decentraliserer, det giver muligheder i Odense, det giver muligheder i Ålborg, og det er ved opbyggelsen af nye studier således, at man kommer væk fra, at nogle studerende, der af en eller anden grund stopper, dermed må afstå helt fra at få en uddannelse, idet man kan bygge uddannelsen op på forskellig vis. Jeg synes, der er så meget nyt og godt i tanken bag dette lovforslag, at jeg håber på en hurtig og velvillig udvalgsbehandling.

Morten Lange: Det er altid glædeligt at se, når vi har vedtaget love herinde, at der fortsat arbejdes med sagen, at lovgivningsarbejdet går videre. Det lovforslag, vi står med her, er i virkeligheden en af de ting, som skal til, for at ikke mindst universitetscentret i Odense bliver til et universitetscenter og universitetscentret i Ålborg begynder at få et realistisk præg over sig. Jeg synes, det er et nyttigt og udmærket lovforslag, og skal for så vidt ikke komme med skeptiske eller kritiske bemærkninger på dette grundlag.

Jeg skal dog lige komme med en enkelt lille tilføjelse i forbindelse med de oplysninger, som ministeren giver i bemærkningerne. Der er her i Danmark ved at opstå en næsten erotisk kærlighed til noget, man kalder basisuddannelser. Jeg er ikke i tvivl om, at sådan noget har en vis værdi og kan anvendes i en vis rimelig udstrækning. Vi får hyppigt at vide, at de vil være udmærkede for sådanne, som vil udskyde deres studievalg en smule, inden de specialiserer sig, og det

er selvfølgelig også et klart og rimeligt formål med basisuddannelsen. Man skal blot sammenholde det med de prognoser, som regeringen lægger frem i sin perspektivplan, hvorefter den andel af de studerende, som er gået ind i en længerevarende uddannelse, er meget lille og de længerevarende uddannelser er ret korte. Man får somme tider en lille smule mistanke om, at der ligger mere i basisuddannelsesbegrebet end som så, at det ikke blot er en udskydelses- og modningsforanstaltning og andre praktiske ting, men måske også nok en erstatningsforanstaltning, og i så fald er jeg ikke sikker på, at begejstringen er helt så klar. Jeg tror, at man her står over for et begreb og en uddannelsesform, som det er berettiget og rimeligt at man arbejder med, men som man blot ikke skal tro vil vise sig at være fremtidens geniale løsning. Hvis man tror, at basisuddannelser i sig selv vil erstatte en væsentlig del af den højere uddannelse, så har man foretaget en miskalkulering, og jeg håber ikke, at man projicerer de forskellige læreanstalters størrelse og struktur efter en alt for fast tro på, at basisuddannelserne er vejen til lyset og livet.

Men det står der jo heller ikke noget om i lovforslaget, så for så vidt kan jeg foreløbig føle mig tryk. Vi kan så se, hvordan det udvikler sig.

Undervisningsministeren (Hølge Larsen): Jeg takker for den enstemmige tilslutning til dette lovforslag, som jo følger op en del af det, som var nedlagt i loven om universitetscentrenes placering og universitetscentre, men samtidig også, det skal dog tilføjes, bidrager til at løse problemet med en meget stærk tilgang til de to eksisterende handelshøjskoler — så stærk tilgang, at de har haft meget vanskeligt ved at klare det, men har klaret det hidtil. Den lettelse, som oprettelsen af disse to nye HA-studier i Odense og Ålborg giver, er særdeles tiltrængt. At vi så samtidig fremmer opbygningen af centerideen i Odense, ikke blot ved, at dette integreres, men også derved at andre uddannelser her i foråret og sommeren gennem et koordineringsudvalg vil blive draget ind i universitetscentret og lagt under en eller anden form for fælles ledelse, er jo et yderligere skridt frem.

Til hr. Robert Christensens spørgsmål, om

[Undervisningsministeren.]

det er tanken at oprette flere handelsgymnasier ved eksisterende handelsskoler, skal jeg sige, at det er det. Der regnes med en udvidelse af antallet af handelsgymnasier i de kommende år. Pr. 1. august starter et nyt handelsgymnasium i Skive, og det er tanken, at der også i 1972 og i 1973 skal gå yderligere handelsgymnasier i gang. Nærmere oplysninger om det vil jeg eventuelt kunne give i udvalget.

Med disse ord skal jeg takke endnu en gang for den enstemmige tilslutning til lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget for undervisning og uddannelse. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring af valgretsaldern til folketinget

og

forslag til lov om ændring af lov om folketingsvalg i Grønland.

Valgt blev: *Langkilde, Hanne Budtz, Asger Jensen, Simonsen, Kofoed, Enggaard, Merete Bjørn Hanssen, Samuelson, Skovmand, Stimus, Ove Hansen, Jørgen Peder Hansen, Knud Hertling, Hans Hækkerup, Peter Jørgensen, Tastesen og Poul Dam.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om totalisatorspil.

Valgt blev: *Erik Hansen (Vejle amt), Asger Jensen, Adam Møller, Henry Møller, Søren Jensen, Arne Christiansen, Ib Thyre-*

god, Martin Pedersen, Jørgen Andersen, Skovmand, Lysholt Hansen, Albertsen, Grünbaum, Kampmann, Peter Nielsen, Kjeld Olesen og Arne Larsen.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om tilskud til den landøkonomiske konsulentvirksomhed har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Med skrivelse af d. d. har fiskeriministeren fremsendt skriftlig besvarelse af et af folketingsmand Vivike stillet spørgsmål. Spørgsmålet og besvarelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftligt besvaret spørgsmål.

Af *Vivike* til fiskeriministeren (7. april 1971):

„Hvornår realiseres Hedeselskabets forslag om et okkerudfædningsbassin ved Skjernåens udmunding i Ringkøbing Fjord?“

Begrundelse.

Før man begyndte udretningen af Skjern Å, påstodes det fra sagkyndigt hold, at en af de mange skader, denne udretning ville medføre, ville være en voldsom udledning af okker til stor skade for fiskeriet i Ringkøbing Fjord.

Denne forudsigelse har vist sig at være rigtig. Fiskeriet er gået stærkt tilbage. Medens der i fjorden i 1965 blev fanget 2.183.000 kg fisk, var det i 1970 gået ned til 991.000 kg.

Adskillige fiskere har måttet forlade erhvervet, og for mange kniber det at klare sig økonomisk. Hedeselskabet, der rettede åen, har foreslået, at der oprettes et okkerudfædningsbassin ved åens udmunding til ophjælpning af fiskeriet. Hidtil er det ikke blevet til andet end snak, og det kan fiskerne ikke leve af. Man har ødelagt og stærkt skadet deres erhverv, så må man også gøre noget for at rette på skaden.

Fiskeriminister *A. C. Normanns* svar (16. april 1971):

Som svar på det ærede medlems spørgsmål af 7. april 1971 skal jeg efter forhand-

[Fiskeriministeren.]

ling med landbrugsministeriet oplyse følgende:

I overensstemmelse med et af vilkårene for bevillingen af statsfinansieringen af udgifterne til reguleringen af Skjernåens nederste del har man siden arbejds iværksættelse ved regelmæssige analyser af afløbsvandet holdt kontrol med udviklingen bl. a. med hensyn til udledning af okker.

I forbindelse hermed anmodede fiskeriministeriet i 1963 statsbiolog Knud Larsen om i samarbejde med en repræsentant (formanden) for Ringkøbing Fjords Fiskeriforening og en repræsentant for Hedeselskabet at fremkomme med forslag m. v. vedrørende oprettelse af et dambrug ved Skjern Å til produktion af yngel og sættefisk. I 1965 anmodede man udvalget om yderligere at ville overveje, hvilke foranstaltninger der vil kunne iværksættes til afhjælpning af de skader, der må forventes at finde sted på fiskebestanden som følge af tilledning af okker fra afvandingsområdet.

Et for fiskeriet utvivlsomt i første instans gunstigt resultat blev den af landbrugsministeriet i 1964 truffne afgørelse om, at pumpestation „Nord“, der oprindeligt var tænkt givet afløb til Skjern Å, skulle afledes til sydlige parallelkanal, hvorved opnåedes, at alt okkerholdigt vand samledes i denne og følgelig skulle kunne uskadeliggøres som et samlet hele, såfremt uskadeliggørelse skulle vise sig påkrævet og mulig.

Landbrugsministeren har dernæst på foranledning af en skrivelse af 19. november 1969 fra fiskerierorganisationerne søgt bevillingsmæssig hjemmel til afholdelse af de udgifter, der er nødvendige for en videre undersøgelse af, hvilke foranstaltninger der bedst muligt kan afhjælpe de fiskerimæssige skader, der efter fiskerierorganisationernes mening er konstateret. I juni 1970 forelå et projekt for lededæmning og bundfældningsbassin, som har været drøftet med de interesserede parter, senest ved et møde den 5. marts 1971, hvor der var enighed om, at det nævnte projekt var af minimal værdi, og at

man skulle søge om at få udarbejdet et overslag for etablering af et af fiskerierorganisationerne ønsket tilpas stort inddæmningsareal til opsamling af okker i videst mulig udstrækning. Så snart dette forslag forelå, ville man mødes igen for at videredrøfte sagen.

Dette overslag forelå for få dage siden og viser en forventet samlet udgift på 700.000 kr.

Der hersker stadig fra sagkyndig side tvivl om årsagen til de opståede okkerskader — bl. a. hævdes det, at de formentlig i lige så høj grad skyldes afstrømning fra gamle afgravede brunkulslejer og fra forud for Skjern Å-sagens gennemførelse udførte lovlige afvandingsager. Der råder desuden nogen skepsis fra teknikerside med hensyn til virkningen af de af fiskerierorganisationerne ønskede foranstaltninger, ligesom amtsvandinspektoratet har gjort opmærksom på, at et sådant projekts gennemførelse vil skabe særlige tekniske og økonomiske problemer med hensyn til vedligeholdelsen af det pågældende amtsvandløb.

Forhandlingerne vil nu blive fortsat på det foreliggende grundlag. Fiskerne er klar over, at der ikke foreligger juridisk grundlag for erstatningskrav, og at man derfor — som det også er præciseret over for finansudvalget — ikke kan påligne landvindingssagens lodsejere nogen del af udgifterne ved en ophjælpning af fiskeriet i Ringkøbing Fjord. Det er imidlertid mit håb, at forhandlingerne kan give grundlag for en henvendelse til bevillingsmyndighederne om at imødekomme ønsket om etablering af et bundfældningsområde i den sydlige del af Ringkøbing Fjord for statskassens regning.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde. Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 20. april kl. 13.30 med følgende dagsorden:

1) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om mindstepriser for fisk.

[Formanden.]

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af færdselsloven og af lov om bestyrelsen af de offentlige veje. (Aldersgrænsen for kørsel med knallert, ansvarsforsikring, parkeringskorps, erstatning for uberettiget inddragelse af førerretten m. v.).

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om tilskud til den landøkonomiske konsulentvirksomhed.

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om særlig ydelse til langvarigt ledige [af Hanne Reintoft].

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 11:53.

88. møde.

Tirsdag den 20. april kl. 13.30.

Tredje næstformand (From): Fra medlem af folketinget *Støhr Johansen*, der har haft orlov på grund af sygdom, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 26. d. m. atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Hagen Hagensens*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Udvalget angående forslag til lov om statens udlån til jordbrugsmæssige formål m. m., forslag til lov om ændring af lov om udlån til yngre landmænd og forslag til lov om fastsættelse af kapitelstakster har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om sundhedsplejerskeordnin-

ger har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Det er meddelt mig, at *Martin Pedersen* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om investeringsfradrag i egnsudviklingsområder (af *Lysholt Hansen* m. fl.). Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Martin Pedersen* har vedkommende gruppe udpeget *Erik Hansen* (Ålborg amt), som herefter er valgt.

Medlem af folketinget *Bilgrav-Nielsen* har meddelt mig, at han ønsker til forsvarsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvilke konsekvenser mener ministeren, at 3. revisionsdepartements kritik af forsvarrets bygningstjeneste må få?“

Medlem af folketinget *Søgaard* har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren overveje at gennemføre en auditorordning for politiet?“

Medlem af folketinget *Morten Lange* har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren oplyse, om reglerne i cirkulæret om ansættelse under staten af straffede personer overholdes i tilfredsstillende grad?“

Disse tre spørgsmål vil blive optaget på folketingets dagsorden for onsdag den 28. april.

Medlem af folketinget *K. Axel Nielsen* har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Billiger ministeren den måde, hvorpå skattedepartementet fortolker arveafgiftslovens § 3, stk. 5?“

Medlem af folketinget *Sigsgaard* har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren foranledige dobbeltbeskatningsoverenskomsten med Schweiz opsagt med henblik på, at Danmark får beskatningsretten til danske udbytter, således at man undgår — som nu — at skulle udbetale udbytteskatten til udlandsdanskere i Schweiz?“

Medlem af folketinget *Kjeld Olesen* har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål: